

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้บัญญัติในเรื่องแนวทางการจัดการศึกษา หมวด 4 ตามมาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถของตนการจัดการศึกษามุ่งเน้น ความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความ รับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542 : 23)

สำหรับวิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาหนึ่งของกลุ่มวิชาสังคมศึกษาที่มีความสำคัญทั้งนี้เพราะ ถือว่าเป็นรากฐานของวิชาการทุกสาขา(สมศักดิ์ ชุโต 2517, 12) และเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญต่อการ สร้างคนให้เป็นพลเมืองดี อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เนื้อหาวิชาเกี่ยวข้องกับ สมาชิกในสังคมและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สามารถรักษา อารยธรรมของชาติ ซึ่งสอดคล้อง กับจุดประสงค์ของวิชาสังคมศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่เน้นให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทาง วัฒนธรรมไทยยึดมั่นในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย หลักธรรม และคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และเทิดทูนสถาบัน พระมหากษัตริย์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521, 47) และสุภัทรดิศ ดิศกุล(2523, 10-12) ยังได้กล่าวว่า บทเรียนของประวัติศาสตร์ มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหา เศรษฐกิจ สังคม การเมืองปัจจุบัน ตลอดจนเข้าใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาและอารยธรรมของชนชาติอื่นๆ ที่จะ ช่วยให้อารักขาไม่ตรีกับชนชาตินั้นๆ และอยู่ร่วมกันในประชาคมโลกอย่างสันติ

จากความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มี คุณค่าที่ดี มีหลักธรรม คุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการแก้ไข ปัญหาในปัจจุบันได้ ดังนั้นการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรที่กำหนดไว้นั้น จะต้องอาศัยครูผู้สอนเป็นกำลังสำคัญ ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนการสอนจาก

วิธีเดิมที่สอนแบบบรรยายมาเป็นการสอนวิธีต่างๆ ด้วยเหตุและผล ซึ่งสอดคล้องกับเพราพรณโกมลมาลย์ (2523,35-36) ที่ว่า “...ในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ผู้สอนไม่ควรทำตนเป็นแหล่งข้อมูลที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้เพื่อฝึกให้นักเรียนหาข้อเท็จจริงจากแหล่งต่างๆ เท่าที่มี เพราะแนวทางของหลักสูตรใหม่เปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้บอกเป็นผู้ชี้แนะ ฉะนั้นการเรียนการสอนแทนที่ครูจะเล่าประวัติศาสตร์ให้ฟังอย่างเดียวครูจะต้องเปลี่ยนให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เช่น ตำราต่างๆ ผู้รู้ รวมทั้งแหล่งข้อมูลอื่นๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนได้รู้จักแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์เมื่อจบจากโรงเรียนไปแล้วจะเป็นเครื่องมือได้เป็นอย่างดีในการฝึกนิสัยให้รู้จักหาความรู้...”

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงควรมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้นผู้วิจัยคิดว่าหนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะกระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดีคือการใช้แผนที่ความคิดใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

การจัดการเรียนการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษาจะมีผู้เรียนจำนวนมาก และจัดให้ผู้เรียนเรียนคละกันทั้งเก่งและอ่อน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านสติปัญญา ความถนัด ความสามารถและประสบการณ์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องที่เรียนแตกต่างกัน ถ้าครูสอนเร็วผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะตามไม่ทันครู และโดยธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่เน้นด้านทักษะวิชาการซึ่งครูผู้สอนมักเน้นการท่องจำและการสอนแบบบรรยายการทำแบบฝึกหัดเป็นผลทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายครูผู้สอน

จากปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้สอนในวิชาประวัติศาสตร์ จึงต้องหาวิธีการสอนหลายๆอย่างเพื่อทำให้ผู้เรียนสนใจ และคิดว่าการนำแผนที่ความคิดมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและสามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและได้ทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์และมีกระบวนการในการเรียนรู้ที่เป็นระบบและเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนของครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครศึกษา สูงกว่าเกณฑ์ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
2. คะแนน วิชาประวัติศาสตร์ ของกลุ่มทดลองใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครศึกษา

จำนวน 118 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครศึกษา จำนวน 78 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง

4.3 ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์

4.4 ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ รายวิชาประวัติศาสตร์ ส21102 มาตรฐานการเรียนรู้ ส 4.2 ตัวชี้วัด ม.1/2 ม.1/3 หน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4.5 ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เวลาที่ใช้ จำนวน 10 ชั่วโมง 5 สัปดาห์ โดยใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนผังความคิด หมายถึง การจัดกลุ่มความคิดการเชื่อมโยงการผูกต่อข้อมูลทั้งหมดเข้าด้วยกันโดยใช้คำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่างๆเหล่านั้นและจะให้ความสำคัญกับการแตกกระจายความคิดจากจุดกลางออกไปเรื่อยๆเพื่อให้สัมพันธ์ต่อเนื่องง่ายต่อการเข้าใจและนำไปใช้

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียน หมายถึง การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาสาระวิชาเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในทางความคิดหรือการกระทำตามจินตนาการและความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้การเขียนแผนผังความคิด

3. แบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบฝึกทักษะทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนครุณศึกษา โดยใช้ แบบฝึกทักษะการเรียนรู้ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น

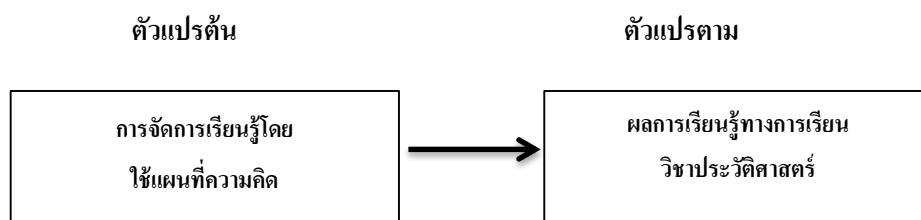
5. นักเรียน หมายถึง มัธยมศึกษาปีที่ 1/3 เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1/2 เป็นกลุ่มควบคุม โรงเรียนครุณศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

ประโยชน์ในการวิจัย

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน

2. นักเรียนมีผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนครุณศึกษา
โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิด
 - 1.1 ความหมายของแผนที่ความคิด
 - 1.2 รูปแบบของแผนที่ความคิด
 - 1.3 ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด
 - 1.4 การนำแผนที่ความคิดไปใช้
 - 1.5 ประโยชน์ของแผนที่ความคิดกับการเรียนการสอน
 - 1.6 ข้อดีของแผนที่ความคิด
2. การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนที่ความคิด (Mind map)

1.1 ความหมายของแผนผังความคิด มีผู้ให้ความหมายของแผนผังความคิดไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 14) ให้ความหมายของแผนที่ความคิดว่าเป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตนเพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็นความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพสามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย

สมศักดิ์ สันธุระเวช (2552:125) ได้กล่าวไว้ว่า แผนที่ความคิดเป็นการใช้ทฤษฎีทางสมองให้เกิดประโยชน์สูงสุดเนื่องจากแผนที่ความคิดเป็นการทำงานร่วมกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวา และนอกจากนี้การให้นักเรียนสร้างแผนที่ความคิดจากเรื่องที่อ่าน จะช่วยให้นักเรียนสรุปความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้นสนุกและไม่เบื่อและจากการวิเคราะห์สรุปการเรียนรู้เป็นแผนที่ความคิดนั้นจะนำไปสู่การค้นหาคำความรู้ตามความสนใจ จากเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้อง มีการจัดระบบระเบียบของข้อมูล หาความคิดหลัก ความคิดรอง เชื่อมโยงความสัมพันธ์กันเป็นหมวดหมู่ง่ายต่อการจดจำ หรือทำความเข้าใจ ซึ่งในที่สุดผู้เรียนก็สามารถเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 21) ให้ความหมายแผนที่ความคิดว่าเป็นการแสดงการเชื่อมโยงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่างความคิดหลักความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

เสถียร ณ เชียงใหม่ ได้ให้ความหมายของแผนที่ความคิดไว้ว่า เป็นแผนผังแสดงความรู้สึกลึกซึ้งจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในใจที่แสดงอยู่ในรูปความสัมพันธ์ โดยมีคำเชื่อมระหว่างมโนภาพต่างๆ เพื่อใช้แสดงความสัมพันธ์ของมโนภาพอย่างเป็นระบบ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 40) ได้กล่าวว่า แผนที่ความคิดเป็นการแสดงความรู้โดยใช้แผนผังเป็นวิธีการนำ ความรู้มาจัดระบบสร้างเป็นแผนผังหรือจัดความคิดรวบยอด

อานันท์ รัตนศิริกุล(2550:12) ให้ความหมายแผนที่ความคิดว่า Mind Mapping เป็นแผนผัง (Diagramming)แสดงคำหรือแนวความคิดของมนุษย์ที่เชื่อมโยงความคิดต่างๆ จากจุดศูนย์กลางโดยที่ MindMapping ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นจุดกำเนิด และจุดเริ่มต้นในการทำงานต่างๆ การเขียนแผนที่ความคิดจะมีโครงสร้าง และแนวคิดแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับว่าจะนำมาเขียนแนวความคิดเกี่ยวกับอะไร Mind Mappingจะช่วยให้สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้

- (1) ช่วยในการเรียนรู้ต่างๆ ของมนุษย์ได้รวดเร็วขึ้น
- (2) สร้างจากสิ่งที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรม
- (3) ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- (4) ใช้ในการตัดสินใจกรณียังมีทางเลือกหลายๆ ทาง

สรุปได้ว่าแผนที่ความคิดเป็นการแสดงข้อมูลและความรู้ตามกระบวนการคิดโดยการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรองให้สัมพันธ์กันเพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของเรื่องได้อย่างชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำเนื้อหา

1.2 รูปแบบของแผนที่ความคิด

ได้มีผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

1. แผนที่ความคิดตามแนวความคิดของโทนีบูซาน (สุวิทย์ มูลคำ 2547 : 21)

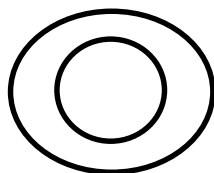
แผนที่ความคิดรูปแบบนี้ใช้แสดงการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งระหว่าง

ความคิดหลักความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันซึ่งมีรูปแบบดังนี้

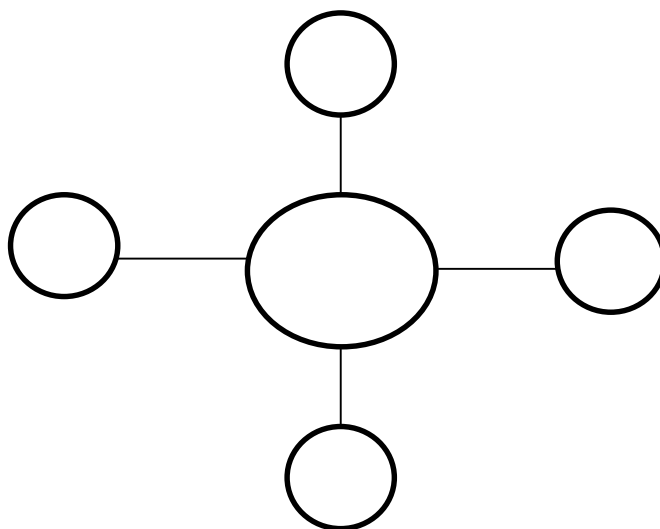

ภาพที่ 1 รูปแบบแผนที่ความคิดของโทนีบูซาน

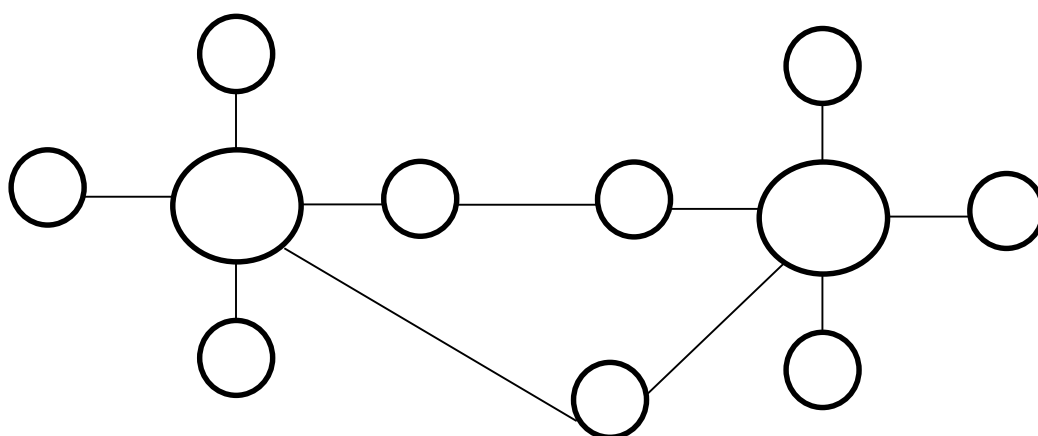
2. แผนที่ความคิดตามแนวความคิดของวลัย พานิช (2549 : 77 – 81) ได้กล่าวถึงแนวคิดของเดวิดฮอร์และคณะได้เสนอรูปแบบแผนที่ความคิดดังนี้

ภาพที่ 2 Circle map แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาข้อมูลที่อยู่ภายในและภายนอก

ภาพที่ 3 Bubble map แสดงข้อมูลหรืออธิบายที่เกี่ยวข้องระหว่างวงกลมภายใน
และวงกลมที่อยู่รอบข้าง

ภาพที่ 4 Double bubble map แสดงข้อมูลหรือคำอธิบายที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงระหว่าง
ความคิด รวบรวมหรือเนื้อหาหลัก 2 ประเด็นที่มีความคล้ายคลึงร่วมกัน

ภาพที่ 5 Flow map แสดงขั้นตอนต่าง ๆ เรียงลำดับของเหตุการณ์หรือกระบวนการ

1.3 ขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิด

Vanda North and Tony Buzan (อ้างถึงในรัฐญา ผลอนันต์. 2541 : 44 – 49) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแผนที่ความคิดตามแนวคิดของโทนีบูซานไว้ดังนี้

1. หากรกระดาษเปล่า (ไม่มีเส้น) ขนาด A4
2. วางกระดาษตามแนวนอน
3. เริ่มที่กึ่งกลางหน้า
4. วาดภาพศูนย์กลางที่เป็นข้อใหญ่ใจความของเรื่อง
5. หัวข้อสำคัญของเรื่องแตกออกจากภาพศูนย์กลาง
6. เติมหิ่งก้านสาขาของหัวข้อสำคัญเขียนด้วยตัวหนาและเขียนให้พอดีกับเส้น
7. จากนั้นแตกแขนงออกมายังระดับความคิดที่สอง
8. แตกแขนงของข้อมูลออกไปยังระดับที่สามและสี่ใช้รูปให้มากที่สุดปล่อยให้ความคิดไหลไปอย่างอิสระ
9. เพิ่มความลึกเข้าไปในแผนผังความคิดโดยตีกรอบรอบๆคา หรือภาพ
10. ล้อมกิ่งสาขาในแผนผังความคิดและระบายสีใช้แถบสีตามรูปร่างของกิ่งสาขาใช้สีและรูปแบบที่แตกต่างกันเพิ่มลูกศรและรหัสระหว่างข้อมูลเพื่อแสดงความสัมพันธ์
11. ทำแผนผังความคิดให้ดูสวยงามมีสีสันเพิ่มความลึกหรือมิติลงไป

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ (2542 : 126 – 127) ได้นำเสนอขั้นตอนการทำแผนที่ความคิดไว้ดังนี้

1. กำหนดคำถามให้นักเรียนคิด
2. ให้นักเรียนระดมพลังสมองเพื่อหาสิ่งที่นักเรียนคิด
3. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลางแล้วแตกสาขาออกมาเป็นความคิดรวบยอดย่อยตามลักษณะของความคิด
4. ลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิดรวบยอดความคิดรวบยอดที่สำคัญจะอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่าความคิดรวบยอดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่ห่างจุดศูนย์กลางออกไปเรื่อย ๆ

5. ลากเส้นเชื่อมโยงให้เหมาะสมแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ
6. คำต่างๆควรมีลักษณะเป็นหน่วยเช่นหนึ่งคำต่อหนึ่งเส้นจะช่วยให้แต่ละคำสามารถเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น
7. ใช้สีช่วยในการจดจำ และจุดประกายความคิดสร้างสรรค์
8. ขณะที่เขียนแผนที่ความคิดควรปล่อยความคิดให้มีอิสระมากที่สุด

1.4 การนำแผนที่ความคิดไปใช้

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 22) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำแผนที่ความคิดไปใช้ไว้ดังนี้

1. ใช้ระดมพลังสมอง
2. ใช้สรุปหรือสร้างองค์ความรู้
3. ใช้วิเคราะห์เนื้อหาหรืองานต่างๆ
4. ใช้จัดระบบความคิดและช่วยให้จำ ได้ดี
5. ใช้นำเสนอข้อมูล

สมศักดิ์ สินธุระเวชช์ (2544 : 21) ได้กล่าวถึงการนำแผนที่ความคิดไปใช้ดังนี้

1. นำแผนที่ความคิดมาใช้ในการเรียนการสอน
 - 1.1 เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
 - 1.2 ใช้ในการจัดบันทึกการเรียนรู้การสรุปการอธิบายทำให้ผู้เรียนเห็นส่วนต่างๆที่เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา
 - 1.3 ใช้ทบทวนบทเรียนด้วยแผนที่ความคิด
 - 1.4 เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การจดจำเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเพิ่มความจำ
 - 1.5 ใช้ในการสรุปบทเรียนที่เรียนก่อนสอบ
 - 1.6 ช่วยในการจัดระบบข้อมูลที่กระจัดกระจายให้เป็นระเบียบ
 - 1.7 ใช้ในการวางแผนงานการแก้ปัญหาการทำโครงการการนำเสนอผลงานการเขียนเรียงความการเขียนรายงานและอื่น ๆ
 - 1.8 ใช้เป็นเครื่องมือที่จะขยายความคิดของตนของกลุ่มให้กว้างไกล
 - 1.9 เป็นเครื่องมือระดมความคิด

2. นำแผนที่ความคิดใช้ในการบันทึกคำบรรยาย

การจดบันทึกคำบรรยายแบบเก่าทำให้ข้อมูลหลักๆคลุมเครือไม่มีการเชื่อมโยงและปนเปื้อนกับข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกันแต่การจดบันทึกโดยใช้แบบแผนผังความคิดกลับจะประณีตเรียบร้อยกว่าในแง่ของเนื้อหาบันทึกจะแสดงแนวคิดที่สำคัญอย่างชัดเจนรวมทั้งการเชื่อมโยง

3. นำแผนที่ความคิดมาใช้ในการจดบันทึกและการสื่อสารประโยชน์อีกด้านหนึ่งของการใช้แผนผังความคิดโดยเฉพาะในการจดบันทึกและสื่อสารคือผู้เข้าร่วมทุกคนต่างก็มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและต่อเนื่องในการทำให้เรื่องที่ประชุมสมบูรณ์แทนที่จะนั่งรอว่าคนอื่นพูดจบหรือยังถ้าได้เข้ามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันแล้วก็จะเกิดการวิจารณ์และการวิเคราะห์ที่มีคุณภาพเกิดการประสานความคิดกันมากขึ้นพ้นความจำ ได้มากขึ้นทั้งยังเข้าใจองค์รวมได้สูงขึ้นด้วยออกมาเขียนให้เห็นอย่างชัดเจนช่วยให้สมองเราเห็นตัวเองอย่างชัดเจนขึ้นนำไปสู่การใช้ทักษะในการคิดของเราอย่างเต็มที่และช่วยเพิ่มความสามารถในการทำงานบันเทิงความมีเสน่ห์และความสนุกสนานในชีวิต

4. นำแผนที่ความคิดมาใช้ในการพูดในที่สาธารณะและการเขียนบทความส่วนใหญ่เมื่อเห็นแผนผังความคิดเป็นครั้งแรกก็มักมีคำถามว่าจะนำมาใช้กับงานที่มีรูปแบบในเชิงเส้นตรงดังเช่นการกล่าวสุนทรพจน์หรือการเขียนบทความได้อย่างไรเราต้องลงมือเขียนแผนผังความคิดและเมื่อเขียนแผนผังความคิดเสร็จแล้วข้อมูลที่เรากำลังจะพูดพร้อมที่จะใช้ได้ทันทีด้วยขั้นตอนต่อไปก็เพียงแค่ตัดสินใจว่าเราจะนำเสนอโดยลำดับข้อมูลในลักษณะใดแผนผังความคิดที่ดีจะต้องเปิดทางเลือกไว้หลาย ๆ ทางเมื่อเราเลือกทางใดทางหนึ่งแล้วแต่ละส่วนของแผนผังความคิดเขียนกำกับหมายเลขเรียงลำดับเมื่อนำข้อมูล

เหล่านั้นมาเขียนหรือพูดก็เพียงแต่กำหนดโครงเรื่องให้ครอบคลุมประเด็นความคิดที่สำคัญๆแล้วจึงค่อยลงรายละเอียดทีละประเด็นตามหลักการของการแผ่กิ่งก้านสาขาที่แตกแขนงต่อเนื่องกันวิธีนี้จะช่วยขจัดปัญหาเรื่องการเขียนร่างใหม่แก้แล้วแก้อีกเมื่อเขียนแผนผังความคิดเสร็จแล้วก็เท่ากับเป็นการรวบรวมข้อมูลและการจัดข้อมูลที่ได้เสร็จไปพร้อมกัน

1.5 ประโยชน์ของแผนที่ความคิด

วลัย พานิช (2549 : 87 – 88) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิดดังนี้

1. ใช้สร้างระบบสื่อความหมายของนักเรียนแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดต่างๆขณะที่นักเรียนอยู่ในกระบวนการเรียนรู้
2. แสดงให้เห็นรูปแบบของการคิดของนักเรียนทั้งในรูปของการวิเคราะห์สังเคราะห์และการบูรณาการเชื่อมโยง
3. ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ของตนเองนำสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้กับความรู้เดิมมาเชื่อมโยงความสัมพันธ์และพัฒนาการคิดในระดับสูงและนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป
4. ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาสาระความเชื่อมโยงของเนื้อหาหรือความคิดรวบยอดต่าง ๆ เน้นให้เห็นวิธีการคิด
5. ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจจุดประสงค์ของการเรียนรู้และเส้นทางการเรียนรู้ที่ครูจะพัฒนานักเรียน
6. เป็นเครื่องมือที่เรียกว่า Cognitive Tools ช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์หาความคิดรวบยอดที่กำลังศึกษาทำความเข้าใจการแบ่งประเภทความเกี่ยวข้องของข้อมูลที่แสดงลักษณะของความคิดรวบยอดนั้น ๆ เรียงลำดับของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิดรวบยอดนั้น ๆ สาเหตุของเหตุการณ์นั้น ๆ หรือผลอันเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ
7. เป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดครูสามารถเข้าใจความคิดของนักเรียนสามารถตรวจสอบความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาหรือความคิดรวบยอดต่างๆได้
8. ใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนการสอนแบบบูรณาการครูใช้แผนที่ความคิดเชื่อมโยงความเกี่ยวข้องของเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชาต่าง ๆ กับกระบวนการเรียนรู้ที่ทาให้เกิดทักษะแผนผังความคิด
9. แผนที่ความคิดสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์หนังสือเรียนก่อนที่ครูจะเลือกใช้เพื่อศึกษาการพัฒนาความคิดรวบยอดให้แก่นักเรียน

1.6 ข้อดีของแผนผังความคิด

พรพันธุ์ อิศระ (2545 :15) กล่าวถึงข้อดีของแผนที่ความคิดรูปแบบของโทนี บูซานดังนี้

1. ศูนย์กลางความคิดหลักจะถูกกำหนดเด่นชัดขึ้นกว่าเดิม
2. เชื่อมโยงความคิดกับประสบการณ์ได้ตามลำดับความสำคัญ
3. ความสำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงกันให้เห็นเด่นชัดโดยความคิดที่สำคัญ

กล่าวอยู่ใกล้จุดศูนย์กลาง

4. ช่วยเพิ่มความจำทำให้การทบทวนบทเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ทำให้ข้อมูลไม่กระจัดกระจาย
6. แผนผังความคิดแต่ละแผนมีหัวเรื่องที่แตกต่างกันออกไปช่วยให้เพิ่มความจำ
7. ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์การเขียนบทความต่าง ๆ ที่ปลายเปิดช่วยทำให้

สมองสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ ได้ทันที

8. ประหยัดเวลาในการบันทึกแต่ช่วยให้จดจำและเข้าใจมากขึ้น

สรุปได้ว่า แผนที่ความคิดมีประโยชน์และข้อดีต่อการจัดการเรียนการสอนและนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำ ช่วยในด้านความจำ การทำความเข้าใจการสรุปบทเรียนและอื่นๆซึ่งเป็นการช่วย
พัฒนาการคิดเป็นอย่างดี

2. การจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

สาระประวัติศาสตร์เป็นรายวิชาที่กล่าวถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ของมนุษย์ที่เกิดขึ้น
มาแล้วในอดีต เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของมนุษย์ในทุกด้าน (กรมวิชาการ, 2545 : 3–
6) ที่มีจุดหมายให้ผู้เรียนมีความรักชาติ ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม
และอยู่ร่วมกัน ในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2558 : 8) ดัง
พระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระราชทานเนื่องในวโรกาสให้คณะ
บุคคลต่างๆเข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคลเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2543
ความว่า“ประวัติศาสตร์ของแต่ละชาติทุกชาติเขาก็ทะนุถนอมของเขาก็เรียนของเขา กัน แม้แต่คน
ต่างประเทศไปเรียนในประเทศเขา ก็ต้องเรียนประวัติศาสตร์ของเขาด้วย อันนี้ก็แปลกที่เราไม่มี
ประวัติศาสตร์ชาติไทย เหมือนอย่างว่าแผ่นดินนี้ได้มาอย่างง่าย ๆ ไม่ต้องคิดถึงพระเดชพระคุณของ
ปู่ย่าตายายที่บุกบันฝ่าฟันมา แม้แต่ชีวิตจะเสียสละให้เพื่อที่จะเป็นหลักประกันของคนไทย ความ
เป็นจริงแล้วการที่มีแผ่นดินเป็นของตนเอง เป็นการประกันค่อนข้างจะปลอดภัย”(สำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : บท
นำ)

การจัดการเรียนรู้ของครูสังคมศึกษาในรายวิชาประวัติศาสตร์ ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ครบ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยนอกจากนี้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยการสืบเสาะ สืบค้นเสาะหา สำรวจ ตรวจสอบอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดองค์ความรู้จนสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในอนาคต ซึ่งได้มีนักวิชาการได้เสนอกระบวนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไว้มากมายดังนี้

1. วิธีการทางประวัติศาสตร์

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา. (2545:35) ได้นำเสนอการสอนโดยการใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ที่ประกอบด้วยขั้นตอน 6 ขั้นตอน คือ

1) ขั้นกำหนดปัญหาหรือสมมติฐาน (Setting up Problem or Hypothesis) โดยการใช้การสังเกตของผู้เรียนและผู้สอนรวมกัน เพื่อให้พบข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ จากนั้นดำเนินการศึกษาขอบเขตและแนวทางปัญหาเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงโดยละเอียด แล้วให้ผู้เรียนคาดเดาคำตอบหรือกำหนดแนวทางที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในรูปแบบของการตั้งสมมติฐาน

2) ขั้นแสวงหาความรู้โดยการรวมหลักฐาน (Data Collection) ผู้สอนให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ผู้สอนอาจเตรียมหลักฐาน เอกสารไว้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนประการหนึ่งที่สำคัญต้องมีการจำแนกประเภทของหลักฐานขั้นต้น ขั้นที่สอง และขั้นที่สามเพื่อความน่าเชื่อถือในหลักฐานเป็นเกณฑ์

3) ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล (Data Analysis & Evaluation) ผู้สอนต้องอาศัยหลักการสำคัญซึ่งแยกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.1) การประเมินคุณค่าภายนอก (External Criticism) การพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงเดียวกัน เพื่อตรวจหาข้อบกพร่องผิดพลาดของหลักฐานที่ไม่ใช่หลักฐานขั้นต้น การค้นคว้าพิจารณาเกี่ยวกับภูมิหลังในบทความย่อหน้า บทสรุปช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาทั้งหมดอย่างคร่าว ๆ ได้

3.2) การประเมินคุณค่าภายใน (Internal Criticism) การที่ผู้เรียนพยายามใช้ความเฉลียวฉลาดและความรอบรู้ค้นหาเหตุผล ความคงเส้นคงวา ความเป็นจริงและสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ของหลักฐานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในลักษณะที่ใกล้เคียงถูกต้องตรงตามความเป็นจริงมากที่สุดขั้นตอนการสังเคราะห์

4) ขั้นตีความและสังเคราะห์ (Data in Interpretation and Synthesis) การนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าแล้วมาตีความและสังเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริงในรูปแบบของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์เป็นเรื่อง ๆ โดยนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณา อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นประกอบแล้วจึงสรุปผสมผสานและสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลายเป็นแนวคิดรวบยอดการเรียนรู้

5) ขั้นนำเสนอข้อมูล (Presentation) การนำเสนอความรู้และแนวความคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วต่อผู้อื่น โดยการบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การเขียนบทความ การทำรายงาน และอื่น ๆ ซึ่งผู้นำเสนอต้องใช้ความสามารถในการร่างโครงเรื่อง และแนวทางการเขียนอย่างรัดกุมเพื่อให้น่าสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่องเร้าใจผู้อ่านหรือผู้ฟังให้ติดตามการนำเสนอ

สิริวรรณ ศรีพหล (2552:56) ได้เสนอ การสอนประวัติศาสตร์โดยเน้นผู้เรียนเป็นหลัก มีอยู่หลายวิธีด้วยกันที่ครูสามารถนำมาใช้สอนในห้องเรียนได้ ในที่นี้จะเน้นวิธีที่สำคัญที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งครูสามารถนำวิธีการนั้นมาใช้เป็นแนวในการเรียนการสอนได้ ได้แก่

2. วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือหลักฐานที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ล้วนมีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ แต่ในบางครั้งหลักฐานอาจมีไม่เพียงพอ ทำให้การค้นคว้างานของนักประวัติศาสตร์ไม่สมบูรณ์ นักประวัติศาสตร์จึงใช้วิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) เพื่อการค้นคว้าหาข้อมูลประกอบทำให้งานศึกษาค้นคว้าของนักประวัติศาสตร์สมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่า เป็นวิธีการหนึ่งที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ การสอนสาระประวัติศาสตร์ในโรงเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้วิธีการบรรยายเนื้อหา ทำให้นักเรียนเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องท่องจำ น่าเบื่อหน่ายเป็นวิชาที่ศึกษาแต่เรื่องของอดีตที่อยู่ห่างไกล วิชาประวัติศาสตร์จึงดูค่อยๆ หมดคุณค่าไป ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทำให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจและมีชีวิตชีวา การนำวิธีการประวัติศาสตร์บอกเล่ามาใช้ในห้องเรียนอาจทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557:48) ได้เสนอ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นไทยดังกล่าวนี้แนวทางหนึ่ง คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ดังนี้

3. การจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์

- 1) ขึ้นกระตุกกระตุ้น เพื่อให้เกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ ซึ่งอาจสะท้อนผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น การบรรยายภาพตามความเข้าใจของตนเอง การคู่มือทัศน
- 2) ขึ้นสร้างความตระหนักในความสำเร็จเรื่องการเรียนรู้ เช่น การตั้งปัญหาในสภาพสังคมที่เกี่ยวข้องให้วิพากษ์วิจารณ์ ข้อดี-ข้อเสีย สาเหตุและผลกระทบ เป็นต้น
- 3) ขึ้นการมีส่วนร่วมในบทเรียน ทั้งด้านการวางแผนการเตรียม การได้และต้องด้วยประสาทสัมผัสให้มากกว่าการฟัง การเขียน การตอบคำถามตามที่ครูกำหนด
- 4) ขึ้นการไตร่ตรอง นับเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกเป็นทักษะด้านการคิดวิเคราะห์จากข้อเท็จจริง (ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่) ถึงสาเหตุและผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วยการนำเสนอหาสาระที่เกี่ยวข้อง เช่น ประวัติความเป็นมาหรือ ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่สอดคล้องอยู่ในสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดด้วยคำถามว่า ทำไมและอย่างไร (ไม่ใช่ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ซึ่งเป็นทักษะการจำ)
- 5) ขึ้นการตรวจสอบ เป็นขั้นตอนของการรับรู้สภาพความเป็นจริงนั้นในสังคมรอบตัว ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง กับความเข้าใจของผู้อื่น รวมทั้งการประเมินสถานการณ์และความเข้าใจที่ถูกต้อง การรับรู้และการแลกเปลี่ยนแนวคิด การปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อสังคมไทยให้ เป็นไปตามครรลองที่ถูกต้อง
- 6) ขึ้นการถลบทคิด หรือการย้อนพินิจถึงประโยชน์ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ โดยรวมเห็นแนวทางปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นคนไทย ที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว หรือการอนุรักษ์และสืบสานความเป็นไทยต่อไป

4. สื่อและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์

นิคม ชมพูหลวง (2545:32)กล่าวว่าแหล่งเรียนรู้ หมายถึง มวลประสบการณ์ หรือศูนย์รวมความรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่และสามารถศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญ ซึ่งความรู้เหล่านั้นเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าควรแก่การศึกษา สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ป่าไม้ ภูเขาแม่น้ำ ลำธาร ทะเล สวนสาธารณะพิพิธภัณฑสถาน อุทยาน สวนสัตว์ ห้องสมุด สำนักวิทยบริการ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีวิถีการดำรงชีวิต ตลอดจนข้อมูลข่าวสารสาระความรู้ สารสนเทศ อินเทอร์เน็ต เป็นต้นวิชาประวัติศาสตร์มีความจำเป็นต้องใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนโดยเฉพาะ เช่น

1. หนังสือเรียนหรือแบบเรียน ในปัจจุบันมีหนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ ทั้งที่จัดทำโดยกระทรวงศึกษาธิการและสำนักพิมพ์เอกชน

การเลือกใช้หนังสือเรียนว่าจะใช้เล่มใดจึงจะเหมาะสมขึ้นอยู่กับผู้สอนในการประเมินหนังสือเล่มนั้น ๆ

2. หนังสืออ่านประกอบ โรงเรียนอาจจัดหาหนังสืออ่านประกอบวิชาที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ ภายใต้การแนะนำของผู้สอน ถ้าไม่มีงบประมาณผู้สอนอาจแนะนำให้นักเรียนไปยืมอ่านจากห้องสมุดได้

3. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ สำหรับหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีอยู่

2 ประเภท คือ

3.1 ประเภทที่เป็น เอกสารหรือลายลักษณ์อักษร เช่น ศิลาจารึกตำนานจดหมายเหตุ พระราชพงศาวดาร บันทึกระจำวัน นิทานพื้นบ้าน เอกสารที่จัดพิมพ์โดยรัฐบาลหรือเอกชน ข่าวกจากหนังสือพิมพ์หรือวรรณคดีที่สำคัญ ๆ ซึ่งเกี่ยวกับประวัติศาสตร์

3.2 ประเภทที่เป็นวัตถุ ซึ่งใช้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ เช่น เหรียญที่ใช้ในสมัยต่าง ๆ แสตมป์ เครื่องประดับ เสื้อผ้า ภาพถ่าย ภาพวาด เป็นต้น

4. ภาพยนตร์ สไลด์ วิดีทัศน์ วีซีดี สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้นักเรียนให้ความสนใจมาก เพราะทำให้คำอธิบายของผู้สอนเป็นรูปธรรมมากขึ้น สื่อเหล่านี้จะมีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เช่น การทำสงคราม อุดมชีพประวัติ เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้น เป็นต้น

5. เทปบันทึกเสียง ซีดี ผู้สอนอาจนำเทปบันทึกเสียงคำปราศรัยของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์มาให้นักเรียนฟังประกอบการสอนบทเรียนที่เกี่ยวกับอุดมชีพประวัติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ผู้สอนสามารถนำเทปบันทึกเสียงซีดีมาเปิดเพลงหรือดนตรีเพื่อเป็นสื่อได้เช่นกัน เพราะเพลงและดนตรีสะท้อนให้เห็นการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสมัยต่าง ๆ

6. แผนที่ การเรียนการสอนวิชาที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์ควรมีแผนที่ ประกอบด้วยแผนที่ที่ใช้ควรเป็นแผนที่ทางประวัติศาสตร์ เช่น แผนที่แสดงให้นักเรียนทราบถึงอาณาเขตการปกครอง ความรุ่งเรืองของราชวงศ์สมัยต่าง ๆ ในอดีต เส้นทางการอพยพการตั้งถิ่นฐาน เป็นต้น

7. แผนภูมิแสดงเวลา จะช่วยให้ผู้เรียนเรียงลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้ได้เมื่อผู้สอนต้องการทบทวนเนื้อหาสาระที่ได้สอนไปแล้วผู้สอนอาจให้ผู้เรียนช่วยกันจัดทำแผนภูมิแสดงเวลา หลังที่ได้เรียนบทเรียนจบแล้ว

8. แหล่งวิทยาการในชุมชน หมายถึง แหล่งวิทยาการในชุมชนที่ผู้สอนสามารถนำมาประกอบการเรียนการสอน ได้แก่

8.1 วัด ผู้สอนสามารถใช้ประกอบบทเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์นาประวัติ วัฒนธรรม หรือความเจริญรุ่งเรืองของศิลปกรรมได้

8.2 โบราณสถานและโบราณวัตถุ การนำนักเรียนไปทัศนศึกษา

โบราณสถานโบราณวัตถุช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพความเจริญในอดีตที่เป็นศิลปวัฒนธรรม และยังเป็นหลักฐานแสดงถึงความสามารถของมนุษย์ในอดีตอีกด้วย

8.3 พิพิธภัณฑสถาน การนำผู้เรียนไปชมพิพิธภัณฑสถานจะมีความหมายและมี

ประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างยิ่ง ถ้าหากผู้สอนสามารถนำผู้เรียนไปชมในสาระหรือโอกาสที่ทางพิพิธภัณฑสถานได้จัดรายการพิเศษและรายการนั้นสอดคล้องกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ นอกเหนือจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติแล้ว ผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาพิพิธภัณฑสถานที่มีอยู่ในท้องถิ่น

8.4 ห้องสมุดของโรงเรียน มหาวิทยาลัย ส่วนราชการ เมื่อผู้สอนจัด

กิจกรรมการอ่าน โดยมอบหมายงานให้ผู้เรียนไปอ่านหรือค้นคว้าหนังสืออ่านประกอบวิชาที่มีเนื้อหาประวัติศาสตร์

8.5 วิทยากรหรือบุคคลในท้องถิ่น คำบอกเล่าประสบการณ์ ข้อคิดเห็น

ของวิทยากรหรือบุคคล เช่น ผู้อาวุโสในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ในยุคหรือสมัยนั้นได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น เทคนิคการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวสามารถปรับใช้กับการจัดการศึกษาในทุกระดับชั้นตั้งแต่ ระดับประถมศึกษามัธยมศึกษา และอุดมศึกษาขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไป

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เทิดพล วงษ์รักษา (2553:10) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) มาประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา 2 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ภาคเรียนที่ 2 / 2553 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีพบว่า 1) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 54 คนสามารถใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) ในการสร้างเนื้อหาเชื่อมโยงความคิดสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามบทเรียนได้เป็นระบบมีเหตุมีผลขึ้น 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 54 คนสามารถทำคะแนนแบบฝึกหัดการใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) ได้ 5 คะแนนเต็มทุกคนและนักเรียนสามารถนำข้อมูลความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการทำแผนที่ความคิด (Mind Map) ไปใช้ในการสอบปลายภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อัจฉรา อินทร์น้อย (2555: 64) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คอสียาห์ สะลี (2556: 16) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายของจุลินทรีย์ยูคาริโอตของนักศึกษาหลักสูตรจุลชีววิทยาด้วยการเขียนแผนที่ความคิดพบว่าการใช้วิธีผังความคิด (Mind Mapping) พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นคือค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 5.079 และคะแนนหลังเรียน 7.579 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้มีการสรุปความคิดอย่างสร้างสรรค์สรุปประเด็นสำคัญในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสั้นกะทัดรัดและได้ใจความอีกทั้งการเขียนของแต่ละคนมีความแตกต่างกันกล่าวคือบางคนสามารถเขียนได้สั้นๆบางคนสามารถเขียนแยกแยะอย่างเป็นหมวดหมู่ได้ชัดเจนมีจินตนาการที่กว้างไกลไม่รู้จบซึ่งเป็นหัวใจของการเขียนผังความคิด (Mind Mapping)

จารุณี แสงอรุณ (2559:88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดพบว่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความเท่ากับ 0.5251 หรือคิดเป็น ร้อยละ 52.51และความสามารถในการเขียนสรุปของนักเรียน หลัง

เรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบแผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

แววดาว บุญตา (2559:13) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา พลังงานและสิ่งแวดล้อมของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) วิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 82/85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และนักศึกษาห้อง TI201 และ ห้อง TI202 มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยผู้เรียนมี คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.51 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.63

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนครุณศึกษาเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Nonequivalent Control-Group Posttest – Only Design แบบแผนที่มีการควบคุมและมีการทดลองหลังอย่างเดียว โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดของวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษา จำนวน 118 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษา จำนวน 78 คนโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยเลือกนักเรียนในห้องที่มีผลการเรียนใกล้เคียงกัน คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/2เป็นกลุ่มควบคุม และมัธยมศึกษาปีที่ 1/3เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาแผนจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์หน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จำนวน 1 แผน 8 ชั่วโมง
2. สร้างแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นข้อสอบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ชุด จำนวน 2 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. จัดทำแผนจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยได้เสนอแผนให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

- 1.1 นายประชาญ คงรัตน์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 1.2 นายสุรัช รมศิริ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.3 นางอัมพร พันธุ์พัฒนักรู้อสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนจัดการเรียนรู้

2. สร้างแบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องหน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และข้อสอบอัตนัยจำนวน 1 ชุด จำนวน 2 ข้อใช้ทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

- 1.1 นายประชาญ คงรัตน์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- 1.2 นายสุรัช รมศิริ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.3 นางอัมพร พันธุ์พัฒนักรู้อสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (IOC) ของแบบทดสอบซึ่งได้ค่า IOC ทั้งฉบับเท่ากับ 0.83

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะเวลาทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 เวลาที่ใช้ จำนวน 10 ชั่วโมง 5 สัปดาห์ โดยใช้เวลาเรียนสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

วิธีการดำเนินการวิจัยในการทดลอง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 (สอนโดยไม่ใช้แผนที่ ความคิด)

1. ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยไม่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน

2. นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนใช้ แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 (สอนโดยใช้แผนที่ ความคิด)

3. ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน

3.1 ขั้นนำ ครูผู้สอนให้ความรู้แก่ผู้เรียนเกี่ยวกับแผนที่ความคิดให้ผู้เรียนดูรูปแบบแผนที่ความคิดที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของแผนเรียน

3.2 ขั้นสอน ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์หน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยให้ผู้เรียนฝึกทำแผนที่ความคิดตามบทเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

4. นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบ

ขั้นที่3 (เปรียบเทียบ)

5. เปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดสอบสมมติฐาน

1. การวิเคราะห์การทำแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน ใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การเปรียบเทียบการทำแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent sample t-test

3. สถิติที่ใช้

$$3.1 \text{ ค่าเฉลี่ย } \bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

$\sum x$ คือ ผลบวกของข้อมูลทุกค่า

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 ค่า S.D. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

x คือข้อมูล (ตัวที่ 1,2,3,...,n)

$\bar{x}$ คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.3 ค่า t-test Independent sample t-test

$$t = \frac{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ t = ค่าสถิติทดสอบที่

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

u = ค่าเฉลี่ยของประชากร

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษา โดยผู้วิจัยนำเสนอการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

เปรียบเทียบคะแนนวิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน กับ นักเรียนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนวิชาประวัติศาสตร์ระหว่างกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

นักเรียน คนที่	คะแนนวิชาประวัติศาสตร์		
	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	ผลต่าง
1	18	23	5
2	17	20	3
3	18	21	3
4	16	21	5
5	17	22	5
6	17	23	6
7	15	19	4
8	19	24	5
9	18	22	4
10	17	23	6
11	15	21	6
12	15	20	5
13	16	19	3
14	17	20	3
15	18	22	4

นักเรียน คนที่	คะแนนวิชาประวัติศาสตร์		
	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	ผลต่าง
16	16	24	8
17	17	23	6
18	15	22	7
19	15	23	8
20	16	22	6
21	17	24	7
22	15	23	8
23	18	21	3
24	16	21	5
25	15	20	5
26	15	22	7
27	15	21	6
28	17	20	3
29	17	22	5
30	16	23	7
31	17	22	5
32	15	22	7
33	18	23	5
34	16	22	6
35	17	24	7
36	16	23	7
37	16	22	8
38	15	21	6
39	16	20	4
รวม	639	850	213
ค่าเฉลี่ย	54.61	72.65	18.21

จากตารางพบว่าผลการการทำแบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้เรื่องพัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

ตารางที่ 4.2 ตารางผลการเปรียบเทียบผลต่างการใช้แผนที่ความคิดใช้การเรียนการสอน
ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1

Group Statistics					
GROUP	N	Mean	Std. Deviation	T	Sig
กลุ่มควบคุม	39	16.38	1.138	-18.888	.345
กลุ่มทดลอง	39	21.79	1.380	-18.888	

จากตารางพบว่าการทำแบบทดสอบประวัติศาสตร์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.79 คะแนนและ นักเรียนกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนตามปกติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.38 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกันพบว่า คะแนนนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนสูงกว่าคะแนนนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษา

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบคะแนน วิชาประวัติศาสตร์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน กับ นักเรียนกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนตามปกติ

2. สมมติฐานการวิจัย

คะแนนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนสูงกว่าห้องที่ไม่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน

3. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

นักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.79 คะแนนและ นักเรียนกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนการสอนตามปกติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.38 คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกันพบว่าคะแนนนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนสูงกว่าคะแนนนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่จัดการเรียนการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. อภิปราย

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนครุณศึกษา เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนห้องที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนและนักเรียนห้องที่ไม่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอน นักเรียนห้องที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนมีคะแนนสูงกว่านักเรียนห้องที่ไม่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เพราะการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนที่ความคิดสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาและสามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้ทำให้นักเรียนมีกระบวนการในการเรียนรู้ที่เป็นระบบและเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

การใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนสามารถกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและสามารถส่งผลให้คะแนนของนักเรียนห้องที่ใช้แผนที่ความคิดจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดีขึ้นซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดพล วงษ์รักษา (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) มาประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา 2 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ภาคเรียนที่ 2 / 2553 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรีพบว่า 1) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 54 คนสามารถใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) ในการสร้างเนื้อหาเชื่อมโยงความคิดสามารถตั้งคำถามและตอบคำถามบทเรียนได้เป็นระบบมีเหตุมีผลขึ้น 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 54 คนสามารถทำคะแนนแบบฝึกหัดการใช้แผนที่ความคิด (Mind Map) ได้ 5 คะแนนเต็มทุกคนและนักเรียนสามารถนำข้อมูลความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการทำแผนที่ความคิด (Mind Map) ไปใช้ในการสอบปลายภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา อินทร์น้อย (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของคอสีย์ สะลี (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายของจุลินทรีย์ยูคาริโอตของนักศึกษาหลักสูตรจุลชีววิทยาด้วยการเขียนแผนที่ความคิดพบว่าการใช้วิธีผังความคิด (Mind Mapping) พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นคือค่าเฉลี่ยก่อนเรียน 5.079 และคะแนนหลังเรียน 7.579 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาได้มีการสรุปความคิดอย่างสร้างสรรค์สรุปประเด็นสำคัญในเรื่องต่างๆ ได้อย่างสั้นกะทัดรัดและได้ใจความอีกทั้งการเขียนของแต่ละคนมีความแตกต่างกันกล่าวคือบางคนสามารถเขียนได้สั้นๆ บางคนสามารถเขียนแยกแยะอย่างเป็นหมวดหมู่ได้ชัดเจนมีจินตนาการที่กว้างไกลไม่รู้จักซึ่งเป็นหัวใจของการเขียนผังความคิด (Mind Mapping) และสอดคล้องกับงานวิจัยจารุณี แสงอรุณ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดพบว่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดการเขียนสรุปความเท่ากับ 0.5251 หรือคิดเป็น ร้อยละ 52.51 และความสามารถด้านการเขียนสรุปของนักเรียน หลังเรียนของนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดสูงกว่าก่อนเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัย แววดาว บุญตา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการ

เรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา พลังงานและสิ่งแวดล้อมของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) วิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 82/85 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้และนักศึกษาห้อง TI201 และ ห้อง TI202 มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยผู้เรียนมี คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.51 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.63

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้

1. ผู้สอนควรศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ให้สอดคล้อง กับกลุ่มของ ผู้เรียนและลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนก่อนการนำแผนที่ความคิดไปใช้
2. ครูผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนทราบถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยวิธีการ จัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ก่อนให้ผู้เรียนได้ลงมือทำผลงาน

5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

ในการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับหน่วยการเรียนรู้อื่นๆของวิชาประวัติศาสตร์และวิชาสังคม ศึกษาได้ เพราะการทำกิจกรรมแผนที่ความคิดทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานของสมองซีกซ้ายและ สมองซีกขวาซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาความรู้ และจดจำ สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดจากการ เรียนรู้ได้รวดเร็วและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ดังนั้นครูจึงควรนำรูปแบบการสอนโดยใช้แผนที่ความคิด ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.

2546. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวง.

คอสียาห์ สะลี.(2556).การพัฒนาทักษะการเรียนรู้เรื่อง ความหลากหลายของจุลินทรีย์ยูคาริโอตของ
นักศึกษาหลักสูตรจุลชีววิทยาด้วยการเขียนแผนที่ความคิด.วิจัยในใช้เรียน.

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

จารุณี แสงอรุณ (2559).การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสรุปความของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด.วิทยานิพนธ์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เฉลิม นิติเขตต์ปรีชา. (2545). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ทิสนา แวมมณี. (2547). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี

ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์.

โทนี บุชาน. (2542). ใช้หัวคิด (Use you head). (ชัยญา ผลอนันต์,ผู้แปล). กรุงเทพฯ :

ขวัญข้าว94.

โทนี บุชาน. (2547).วิธีเขียน Mind Map (How to Mind Map). (ชัยกร วีระนนท์ชัย,ผู้แปล).

กรุงเทพฯ : ขวัญข้าว 94.

เทิดพล วงษ์รักษา. (2553). การพัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้แผนที่ความคิด (Mind Map)

มาประกอบการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษา 2 ของนักเรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 4/4 ภาคเรียนที่ 2 / 2553. วิจัยในชั้นเรียน. โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี.

นิคม ชมพูลง. (2545). แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาตการพิมพ์.

วลัย พานิช. (2547). การสอนด้วยวิธีสตอรี่ไลน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แววดาว บุญตา.(2559). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่

มีผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา พลังงานและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.

วิจัยชั้นเรียน.วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และคณะ. (2551). สอนเด็กให้คิดเป็น. นนทบุรี: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

สมศักดิ์ สันธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2552). การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). การศึกษาสภาพการใช้สื่อ
 การเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาพแวดล้อม.
 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2557).
 แนวทางการจัดการเรียนการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เพื่อสร้างสำนึกความเป็นไทย. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
 สุวิทย์ มูลคำ . (2549). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด. กรุงเทพมหานคร :
 ดวงกมลสมัย.
 สุวิทย์ มูลคำ. (2545). วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาความรู้และทักษะ.กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล.
 อัจฉรา อินทร์น้อย. (2555). ผลการสอนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีผลต่อ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมของนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่าย
 ประถม). รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้พัฒนาการในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์

แบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

- 1.เหตุใดบ้านเรือนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนมากจึงต้องสร้างให้มีได้สูง
 - ก. เพื่อความสวยงาม
 - ข. เพื่อความสะดวกในการก่อสร้าง
 - ค. ใช้บอกถึงสถานะความมั่นคงของเจ้าบ้าน
 - ง. ใช้ในการทำงานอดิเรก เช่น ทอผ้า และเพื่อป้องกันน้ำท่วมบ้าน
- 2.เหตุผลที่ทำให้ลักษณะทางวัฒนธรรมของประชากรในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความคล้ายคลึงกันคืออะไร
 - ก. ได้รับอารยธรรมจากแหล่งเดียวกัน
 - ข. อาศัยอยู่ในเขตภูมิอากาศเดียวกัน
 - ค. เริ่มตั้งประเทศในเวลาใกล้เคียงกัน
 - ง. บริโภคอาหารประเภทเดียวกัน
- 3.เหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ในข้อใดที่ทำให้เวียดนามรับอิทธิพลทางด้านต่างๆ จากจีนเป็นหลัก
 - ก. เคยถูกจีนเข้าปกครองนับพันปี
 - ข. มีที่ตั้งติดกับจีนทั้งทางบกและทางทะเล
 - ค. อยู่ในละติจูดและลองจิจูดที่ใกล้เคียงกับจีน
 - ง. อยู่ในเขตอากาศอบอุ่นเช่นเดียวกับจีน ทำให้มีวัฒนธรรมต่างๆ คล้ายกัน
- 4.ลักษณะเด่นของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือข้อใด
 - ก. เป็นภูมิภาคที่ไม่รับวัฒนธรรมภายนอก
 - ข. เป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญที่สุดของโลก
 - ค. เป็นภูมิภาคของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ
 - ง. เป็นภูมิภาคที่สามารถผสมผสานวัฒนธรรมหลักกับภายนอก
- 5.ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแหล่งมรดกโลกหลายแหล่ง สามารถสรุปได้ว่าภูมิภาคนี้เป็นอย่างไร
 - ก. มีความเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีต
 - ข. มีผู้คนอาศัยกระจายทั่วภูมิภาค
 - ค. ได้รับอิทธิพลการก่อสร้างจากจีน
 - ง. พลเมืองนับถือศาสนาต่างกัน

12.ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศที่เป็นหมู่เกาะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไร

- ก. เกษตรกรรม
- ข. อุตสาหกรรม
- ค. ประมง
- ง. ทำการค้ากับต่างชาติ

13. ข้อความใดต่อไปนี้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับอาเซียน (ASEAN)

- ก. อาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือทางการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- ข. อาเซียนมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพื่อให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพ เสรีภาพและความเป็นกลาง
- ค. อาเซียนประสบความสำเร็จในการขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิกและลดการค้ากับประเทศนอกภูมิภาค
- ง. อาเซียนประสบความสำเร็จในการยุติปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศในภูมิภาค

14.เพราะเหตุใด วิถีชีวิตของคนลาวจึงเปลี่ยนแปลงช้ากว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

- ก. ลาวปิดประเทศ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับชาติใดๆ
- ข. คนลาวมีความเชื่อในผู้นำและมีความเป็นชาตินิยมสูง
- ค. ประชาชนยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด
- ง. ลาวไม่มีทางออกทะเล ทำให้ติดต่อค้าขายกับประเทศอื่นๆ ได้ลำบาก

15.ถ้าต้องการศึกษาวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ควรศึกษา จากแหล่งใด

- ก. นครวัด
- ข. ปรัมบานัน
- ค. เมืองฮอยอัน
- ง. ทะเลเจดีย์พุกาม

16.การประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกมีความสำคัญในด้านวัฒนธรรมอย่างไร

- ก. สะท้อนความเชื่อทางศาสนาให้กับคนในสังคม
- ข. เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- ค. หล่อหลอมคนในชาติให้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น
- ง. เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในยุคสมัยนั้น

17. สาเหตุที่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่สามารถด้านการคุกคามจากประเทศตะวันตกได้ เนื่องจากปัจจัยใดเป็นสำคัญ

- ก. อาวุธและยุทธวิธีการรบล้ำสมัยกว่ามาก
- ข. เชื้อมั่นตนเองจึงไม่ได้เตรียมตัวไว้ล่วงหน้า
- ค. อ่อนล้าจากการสู้รบกันเองภายในภูมิภาค
- ง. ประเทศตะวันตกรวมกำลังกันทำให้ด้านลำบาก

18. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแหล่งมรดกโลกหลายแห่ง เนื่องมาจากอะไร

- ก. ทุกชาติขึ้นเรื่องขอขึ้นทะเบียนมาก
- ข. เป็นพื้นที่ที่เพิ่งสำรวจกันอย่างจริงจัง
- ค. ผู้คนช่วยกันอนุรักษ์ของเก่าไว้ได้ดี
- ง. เป็นแหล่งที่สะสมวัฒนธรรมมานาน

19. ปัญหาที่ติดตามมาของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังได้รับเอกราชคืออะไร

- ก. ขาดแคลนทรัพยากรเพราะส่งให้เมืองแม่ไปหมด
- ข. เกิดการสู้รบแย่งชิงอำนาจในระหว่างกลุ่มผู้นำ
- ค. ขาดประสบการณ์ในการปกครองดูแลบ้านเมือง
- ง. แต่ละเมืองขอแยกตัวไม่ยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลาง

20. ส่วนใหญ่ชาติตะวันตกใช้วิธีการใดในการผนวกดินแดนของประเทศต่าง ๆ ใน

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปเป็นอาณานิคม

- ก. ทำสัญญาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์
- ข. ใช้กำลังทหารที่เหนือกว่าบีบบังคับ
- ค. ขอซื้อที่ดินในราคาถูกจากชาวพื้นเมือง
- ง. ทำสงครามแล้วผนวกดินแดนไว้ในอำนาจ

แบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกอิทธิพลของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีผลต่อการพัฒนาการของสังคมไทยในปัจจุบัน (5 คะแนน)

[illegible]

2. เหตุใดภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีแหล่งมรดกโลกที่สำคัญหลายแหล่ง (5 คะแนน)

This image shows a single sheet of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ภาคผนวก ค

การประเมินแบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์
เรื่อง พัฒนาการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การประเมินแบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง พัฒนาการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

การประเมินความตรงเชิงเนื้อหาโดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

โดยคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{I.O.C.} = \frac{[\sum R]}{N}$$

เมื่อ I.O.C. แทน ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

ค่า IOC ต้องมีค่ามากกว่า 0.5

การประเมินแบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์เรื่อง พัฒนาการภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	(I.O.C.) $\frac{[\sum R]}{N}$
	1	2	3		
1.เหตุใดบ้านเรือนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนมากจึงต้องสร้างให้มีได้สูง ก. เพื่อความสวยงาม ข. เพื่อความสะดวกในการก่อสร้าง ค. ใช้ป้องกันถึงสถานะความมั่นคงของเจ้าบ้าน ง. ใช้ในการทำงานอดิเรก เช่น ทอผ้า และเพื่อป้องกันน้ำท่วมบ้าน	+1	+1	+1	3	1.00
2.เหตุผลที่ทำให้ลักษณะทางวัฒนธรรมของประชากรในเอเชียตะวันออกเฉียงมีความคล้ายคลึงกันคืออะไร ก. ได้รับอารยธรรมจากแหล่งเดียวกัน ข. อาศัยอยู่ในเขตภูมิอากาศเดียวกัน ค. เริ่มตั้งประเทศในเวลาใกล้เคียงกัน ง. บริโภคอาหารประเภทเดียวกัน	+1	+1	+1	3	1.00
3.เหตุผลทางด้านภูมิศาสตร์ในข้อใดที่ทำให้เวียดนามรับอิทธิพลทางด้านต่าง ๆ จากจีนเป็นหลัก ก. เคยถูกจีนเข้าปกครองนับพันปี ข. มีที่ตั้งติดกับจีนทั้งทางบกและทางทะเล ค. อยู่ในละติจูดและลองจิจูดที่ใกล้เคียงกับจีน ง. อยู่ในเขตอากาศอบอุ่นเช่นเดียวกับจีน ทำให้มีวัฒนธรรมต่างๆ คล้ายกัน	0	+1	+1	2	0.66
4.ลักษณะเด่นของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือข้อใด ก. เป็นภูมิภาคที่ไม่รับวัฒนธรรมภายนอก ข. เป็นศูนย์กลางการค้าที่สำคัญที่สุดของโลก ค. เป็นภูมิภาคของความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ ง. เป็นภูมิภาคที่สามารถผสมผสานวัฒนธรรมหลักกับภายนอก	+1	+1	+1	3	1.00

ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	(I.O.C.) $\frac{[\sum R]}{N}$
	1	2	3		
10.ประเพณี และวัฒนธรรมส่วนใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะอย่างไร ก. สัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ ข. สะท้อนความคิดทางการเมือง ค. สะท้อนความเชื่อทางศาสนา ง. รับประทานชั้นผู้นำ	+1	+1	+1	3	1.00
11.สภาพภูมิศาสตร์ในข้อใดเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก. พื้นที่อยู่ไม่ห่างไกลทะเล ข. ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ค. มีที่ตั้งเป็นคาบสมุทร ง. มีเทือกเขาสูงขนานกับชายฝั่ง	+1	+1	+1	3	0.66
12.ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศที่เป็นหมู่เกาะส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอะไร ก. เกษตรกรรม ข. อุตสาหกรรม ค. ประมง ง. ทำการค้ากับต่างชาติ	0	+1	+1	2	0.66
13. ข้อความใดต่อไปนี้ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับอาเซียน (ASEAN) ก. อาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือทางการค้าและการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ข. อาเซียนมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองเพื่อให้เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตสันติภาพเสรีภาพ และความเป็นกลาง ค. อาเซียนประสบความสำเร็จในการขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิกและลดการค้ากับประเทศนอกภูมิภาค ง. อาเซียนประสบความสำเร็จในการยุติปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศในภูมิภาค	+1	+1	+1	3	1.00

ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	(I.O.C.) $\frac{[\sum R]}{N}$
	1	2	3		
14.เพราะเหตุใด วิถีชีวิตของคนลาวจึงเปลี่ยนแปลงช้ากว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก. ลาวปิดประเทศ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับชาติใดๆ ข. คนลาวมีความเชื่อในผู้นำและมีความเป็นชาตินิยมสูง ค. ประชาชนยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัด ง. ลาวไม่มีทางออกทะเล ทำให้ติดต่อกับต่างประเทศอื่นๆ ได้ลำบาก	0	+1	+1	2	0.66
15.ถ้าต้องการศึกษาวรรณคดี เรื่อง รามเกียรติ์ ควรศึกษา จากแหล่งใด ก. นครวัด ข. ปริมณัน ค. เมืองสอยอัน ง. ทะเลเจดีย์พุทาม	0	+1	+1	2	0.66
16.การประกาศให้เป็นแหล่งมรดกโลกมีความสำคัญในด้านวัฒนธรรมอย่างไร ก. สะท้อนความเชื่อทางศาสนาให้กับคนในสังคม ข. เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ค. หล่อหลอมคนในชาติให้มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น ง. เป็นแหล่งศึกษาข้อมูลในด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในยุคสมัยนั้น	0	+1	+1	2	0.66
17. สาเหตุที่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่สามารถด้านการคุกคามจากประเทศตะวันตกได้ เนื่องจากปัจจัยใดเป็นสำคัญ ก. อาวุธและยุทธวิธีการรบล้าสมัยกว่ามาก ข. เชื้อมั่นตนเองจึงไม่ได้เตรียมตัวไว้ล่วงหน้า ค. อ่อนล้าจากการสู้รบกันเองภายในภูมิภาค ง. ประเทศตะวันตกรวมกำลังกันทำให้ต้านลำบาก	0	+1	+1	2	0.66

ข้อสอบ	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	(I.O.C.) $\frac{[\sum R]}{N}$
	1	2	3		
18. ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีแหล่งมรดกโลกหลายแห่ง เนื่องมาจากอะไร ก. ทุกชาติขึ้นเรื่องขอขึ้นทะเบียนมาก ข. เป็นพื้นที่ที่เพิ่งสำรวจกันอย่างจริงจัง ค. ผู้คนช่วยกันอนุรักษ์ของเก่าไว้ได้ดี ง. เป็นแหล่งที่สะสมวัฒนธรรมมานาน	+1	+1	+1	3	1.00
19. ปัญหาที่ติดตามมาของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายหลังได้รับเอกราชคืออะไร ก. ขาดแคลนทรัพยากรเพราะส่งให้เมืองแม่ไปหมด ข. เกิดการสู้รบแย่งชิงอำนาจในระหว่างกลุ่มผู้นำ ค. ขาดประสบการณ์ในการปกครองดูแลบ้านเมือง ง. แต่ละเมืองขอแยกตัวไม่ยอมรับอำนาจของรัฐบาลกลาง	0	+1	+1	2	0.66
20. ส่วนใหญ่ชาติตะวันตกใช้วิธีการใดในการผนวกดินแดนของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปเป็นอาณานิคม ก. ทำสัญญาแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ข. ใช้กำลังทหารที่เหนือกว่าบีบบังคับ ค. ขอซื้อที่ดินในราคาถูกจากชาวพื้นเมือง ง. ทำสงครามแล้วผนวกดินแดนไว้ในอำนาจ	+1	+1	+1	3	1.00
1. จบบกอธิปไตยของอารยธรรมโบราณในดินแดนไทยที่มีผลต่อพัฒนาการของสังคมไทยในปัจจุบัน	0	+1	+1	2	0.66
2. เหตุใดภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีแหล่งมรดกโลกที่สำคัญหลายแห่ง	0	+1	+1	2	0.66

$$\text{ค่า IOC} = \frac{1+1+0.66+1+1+1+0.66+1+0.66+1+0.66+0.66+0.66+0.66+0.66+1+1+0.66+1+0.66+0.66}{22}$$

22

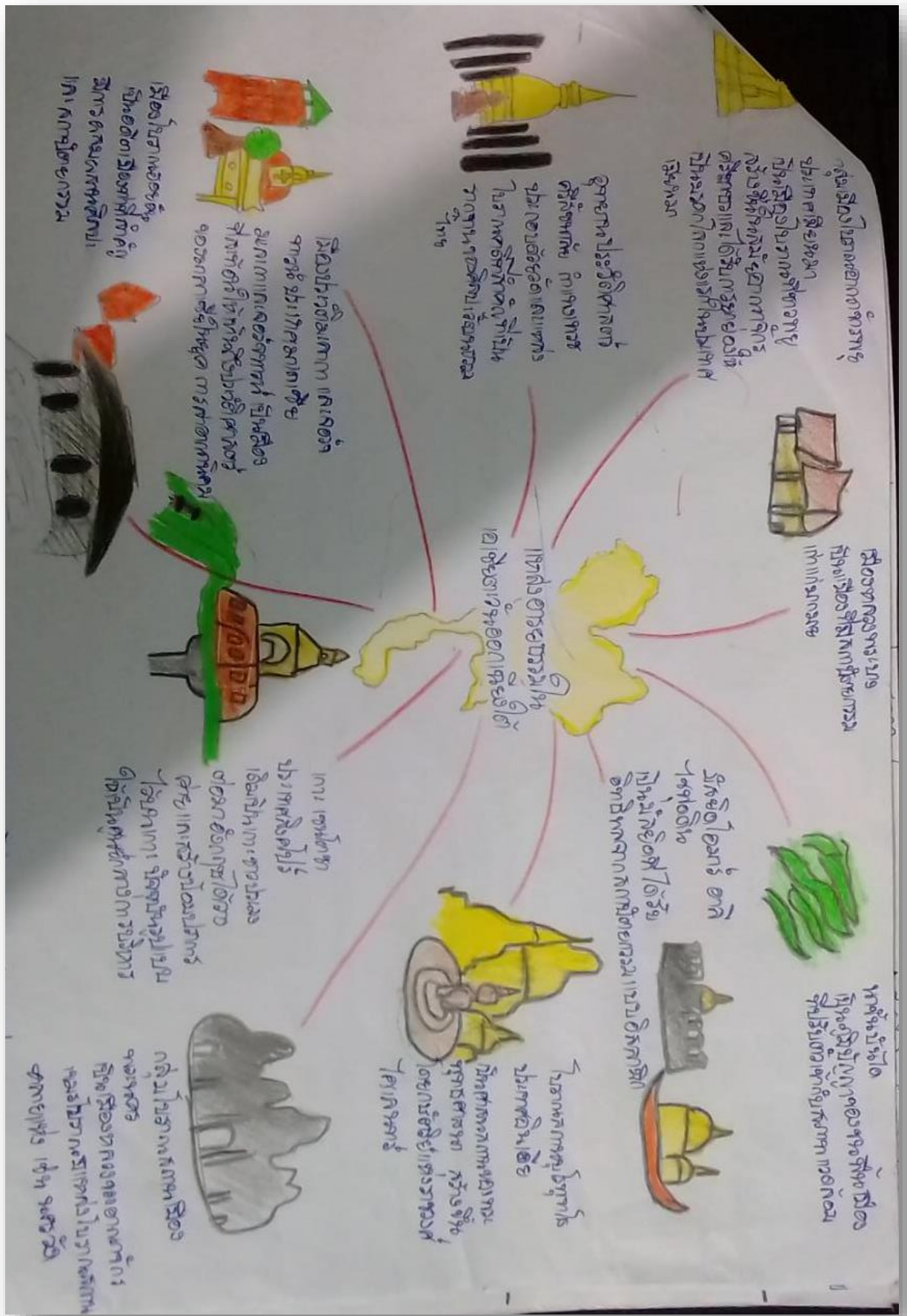
$$= \frac{16.92}{22} = 0.76$$

22

สรุปว่า แบบทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ใช้ได้

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างชิ้นงานนักเรียน

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายโอภาส โสনারถ

วัน เดือน ปีเกิด 13 ธันวาคม 2524

สถานที่เกิด อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 71 หมู่ที่ 2 ตำบลโพธิ์ทอง อำเภอท่าศาลา
จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80160

ตำแหน่งหน้าที่ ครูผู้สอน โรงเรียนครุณศึกษา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนครุณศึกษา

ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จการศึกษา
มัธยมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา	2543
ปริญญาตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช	2547